

4. V. 1825

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA

DE

COMBUSTIONE CORPORIS
HUMANI SPONTANEA

QVAM

RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

CAROLO AVGVSTO

DVCE SAXONIAE CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE ET GVESTPHALIAE
LANDGRAVIO THVRINGIAE REX.

CONSENSV

GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE

IN MEDICINA ET CHIRVURGIA HONORIBVS
IVRIBVS AC PRIVILEGIIS RITE CONSEQVENDIS

SPECIMINIS LOCO

ERVditorVM EXAMINI OBTVLIT

IOANNES DETLEF KÖSTER

LVBECENSIS

SOCIET. DVGAL. MINERALOGICAE ET PHYSICAE IENENS. SODALIS ORDINARIVS

MDCCCXV. M. IVN.

IENAE,

TPIS GOEPFERDTII

INCLYTAE

S. R. I. LIBERAE CIVITATIS LVBECÆ

ORDINI SENATORIO

AMPLISSIMO SAPIENTISSIMO

VIRIS

MAGNIFICIS GENEROSIS

CONSULTISSIMIS PRUDENTISSIMIS

PATRIAE PATRIBVS OPTIMIS

PATRONIS ET FAVORIBVS

SVMMOERE COLENDIS

HASCE

STVDIORVM SVORVM PRIMITIAS

EA QVA PAR EST

PIETATE AC REVERENTIA

D. D. D.

AUCTOR.

DE

COMBUSTIONE CORPORIS HVMANI

SPONTANEA

Mystagogi novae artis, quos ego duces sequor, magna audent, vetera damnant, nova initiandis praebent, sibi solis placent, quidni ego tanta exempla magistrorum imiter spei plenus?

Profundae tenebrae, quibus tota fere pathologia hucusque obruta esse dicitur, levitas, qua quaestiones a medicis subtilibus propositas solvebat, denique lucis advenientis ambiguitas, nec minus ratio physiologiae manca studium meum quaedam, quantumtuncque sint, pro viribus ad discutiendam istam caliginem conferendi excitarunt. Audaces fortuna iuvat! Ego luciferis genitus videor mihi ipse esse lucifer! Quam mentem, ut paucis significem, a re haud alienum esse puto opinionem meam de morbo maxime mirabili, quoad ortus rationem atque naturam, ad-

huc

huc paene incognito iterum examini subicere: Multa enim dubia supersunt in rei explicatione. Ab eadem idea processu, qua opinio mea, velut basi, suffulta est, effectum medicaminum in corpus humanum agitans, at illi morbo expediendo species quaedam singularitatis facile dimittenda invecata est.

§. 1.

In primis seculo novissime elapso medici phaenomena combustionis humani corporis spontaneae. usu cognita literis consignata divulgare coeperunt, in quibus LAIR *) prae ceteris nominandus videtur, explicationem rei descriptioni annexam proponens, quod ante illum pauci solum, et partim brevissime experti erant. Praeterea KOPP **) in commentatione quadam academica plures observationes nuperrime publici iuris fecit, et eam rationem, quam LAIR in medium attulit, ut inculcandam infirmamque, reiecit, et novam morbi obscuri interpretationem, sed illi, quam LAIR habuit, non multo subtiliorem suffecit. Vt rectius de mea sententia iudicari queat, quasdam observationum maxime notabilium memorare consultum duco. Quae ex illis colliguntur, ita sunt comparata, ut a ceteris iam cognitis non adeo discrepent, suntque eiusmodi, ut communes istius morbi pathogeniae regulae inde deduci possint.

§. 2.

*) Essai sur les combustions humaines produites par un longabus des liqueurs spiritueuses, à Paris. 1800.

**) Pipering's Magazin für Pharmazie.

§. 2.

Observatio I.

Octogenaria quaedam foemina macerrima, quae a pluribus annis inde spiritu frumenti et similibus potibus incitantibus fere solum fruebatur, repente in sella ad ignem camini sedens incenditur, homines clamore eius excitati irrupunt, sed flammam corporis flagrantis frustra restinguere moliantur, quia immo vis flammae, aqua in eam effusa, ali et foueri videtur, et, omni carne consumta, sceletoque nigro superstito, illa demum extinguitur. Unus tantum pes ac manus a reliquis ossibus abcedebant. Cum illi exardescenti nemo protinus adisset, haud finiri potest, an incendio vestibus igni correptis excitata sit; flammam vero non tam extrinsecus, quam intrinsecus vim suam delentem exeruisse sella paene illaesa confirmat, superficie eius modo ambusta, quamquam misera eidem adhuc infidebat.

ROINEAU quidam, sacrorum curator, hanc observationem Gel. LE CAT. per literas a. d. XXII. Febr. a. 1749. datas communicavit. Similes narrationes combustionum spontanearum, quae foeminas quoque profligarunt, LAIR tradidit *).

§. 3.

Observatio II.

BIANCHINI, Veronenfis, hanc mirabilem observationem prodidit **). Foemina sexagenaria, CORNELIA BANDI, Comes Ge-

*) Cf. l. cit. p. 25. et p. 10. 14. 19. 20. 22. 28. 30. 33. Recueil periodique. Ventose VIII. p. 435. Journal de Medicine T. 59. p. 440. Medicinische Nationalzeitung April 1800. Journal der ausländ. medicinischen Literatur von HUFELAND, HARLES und SCHREGER. Oct. 1802. S. 403.

**) In dem Englischen Journal annual im Register 1763.

Cesenenfis, aliqua die sub vesperam somnolentiam maiorem sentiens, lectum petiit. Cum obdormiisset, famula cubicularis digressa postridie mane comitem excitatura rediit, sed, incredibile auditu, non illam, sed singulas corporis partes residuas hac miseranda specie reperit. Haud procul a lecto cineres iacent, tactu foetidum humorem emittentes, in quibus extremitates integrae discerni poterant, caput, in quo cerebrum, dimidium occipitis et mentum totum laesa erant, inter pedes iacent. Duae lampades sebaceae solutae magnam caloris vim ostendunt, attamen lectus ac supellectilia intacta sunt, nisi quod illa ex parte humida cinerea fuligine obducta et clavaria odore non naturali sunt impleta. An haec matrona multis potibus tenuibus usa sit, non constat, at hoc certum est, illam camphorae spiritum adversus dolores rheumaticos ad lavandum adhibuisse *).

§. 4.

Observatio III.

Marium combustiones spontaneae rarissime quidem acciderunt, unam tamen JOSEPHVS BATAGLIA, chirurgus, narrat.

Doct. MARIA BERTHOLI, sacerdos in monte Volerio regionis Fivizzonenfis vitam agitans, die quadam ad mercatum Filettam venit, ubi colloquendo totam diem absumsit, ac vespere in pago Fenile ad affinem divertit. Quo ubi pervenit, cubiculum petiit, ubi solus relictus est. Non multo post domestici, strepitu in cubiculo orto, clamore hominis moti accurrunt. Sacerdotem humi prostratum et flammula, illis aduentibus cedente et tandem evanescente, circum datum inveniunt,

E

*) CRELLS Chem. Annual. 1785. 1. B.

E vestigio illum lecto tradunt, remedia obvia experiuntur, tandem medicum arcessunt. Calamitate, qua ille miser afflictus erat, diligenter excussa, cutem brachii dexteri, sicuti inter humeros et lumbos, a carne prorsus esse solutam ac dependere, indusium lacerti et cucullum nocturnum plane corruptum esse, capillis ceterisque vestimentis integris, idem cognoscit. Is vero primo partes cutis dependentes abscidit, et partem manus maxime violatam ac sphacelofam scarificationibus sistere tentavit. Tertia die omnes partes sphacelofas deprehendit, aeger cum vehementi siti, diris convulsionibus, colliquativis alvi deiectionibus, vomitu, delirio gravique feбри conflictans quarta tandem die soporosus exspiravit. Ante mortem putredo iam eo processerat, ut aegrotus praeter modum foeteret, ungues ultro deciderent, atque in eius corpore vermes gignerentur. Ipse indicio combustio subita orta est, dum brachium dextrum, ut clava percussum, sentiret, et scintillam emicantem protinus videret, qua manus correpta et statim in cinerem redacta sit. Nox, qua malum hoc accidit, serena aerque purus erat, neque quidquam fumi resinosi atque empyreumatici odoris animadvertum est. Prope eum, praeter lampadem oleo exsiccata et ellychnium deflagratum, nihil ignis extitit, nec ulla omnino sufficiens huius rei causa externa vestigari potuit *).

§. 5.

Prius, quam has observationes singulatim penitus respicere instituiam, aliquot animadversiones ex omnibus combustionum spontanearum observationibus collectas subiicere mihi liceat.

1.

*) Allgemeine Literaturz. 1786. nr. 220. Piepenring's Archiv für Pharmazie und ärzliche Naturkunde. III. B. 1. St. S. 22.

B

1. Annosos, plerumque desides, macerrimos vel pingues homines, ut plurimum foeminas, combustione spontanea afflitas esse, iuvenibus isthoc infortunium nunquam accidisse videmus.

2) Illum morbum praecipue natum esse ea tempestate, cum aer ficcus et purus esset, magis hieme atque vere, quam aestate et autumno, crebrius in septentrionalibus terris, quam australibus inde colligitur.

3) Causam externam eiusmodi combustionis effectricem nullam in propinquo fuisse, praeter ignem carbonaceum, candelam ardentem, invalidum camini ignem.

4) Combustionem admiranda celeritate totum corpus invasisse, et intrinsecus quidem noxam vehementiorem, quam extrinsecus attulisse, si modo restinctione parata incendium inhibebatur, decursum raro fuisse tardiolem.

5) Flammam hic natam mobilem fuisse, et aqua difficulter extingui potuisse, resque vicinas non, nisi saepius attactas incendisse.

6) Totum truncum plerumque igni perditum esse, capite atque extremitatibus magis minusve illaesis. Animadvertio vero omnium maxima de huiusmodi combustione eo cernitur, quod isti homines plus minusve potuum tenuium per aliquod tempus sumserunt. LAIR et KOPP hanc rem in facto positam primum, ut aiunt, causale talis combustionis momentum rectissime iudicarunt, ratio autem, qua istud accipiebant, et in re explicanda sequebantur, mihi minime ita comparata videtur, ut sciendi cupidis omnino satisfaciat. Ergo consequens est, ut illius eventu aetiologiam, quam uterque excogitavit, hoc loco paucis referam.

§. 6.

§. 6.

LAIR perpetuo potuum subtilium usu omnes corporis partes particulis alcoholicis insictas esse, easque natura sua igni concipiendo aptas totum corpus incensionis effectisse opportunum censuit.

Hanc sententiam quorundam anatomes peritorum experimentis firmare conatur, qui in sectione hominum vino vel spiritu vini ebriorum intestina aliasque corporum partes illo specifico odore repleta deprehendebant. Praeterea quoque his innititur rebus. Flamma observata ei, quam sicera flammans fundit, simillima fuit, homines flamma oppressi vel pinguisissimi, vel macerrimi, illi propter pinguedinem facilius arserunt, hos macie, humoris defectu et siccitate fibrarum laborasse necesse est, ideoque utrumque combustioni alendae aptissimum esse *) videtur. BEDDOES huic sententiae adstipulatur **). KOPP autem illi rectissime opponit, opinionem de alcohol in organismum animalium vivum recepto, neque noxio, quae LAIRIO placeat, cum sanioribus zoonomiae praeceptis prorsus pugnare; ad quod etiam quotidiana experientia de nutrimentorum, ut ajunt, assimilatione et de medicamentorum effectibus refutat, ideoque veram rationem, qua assimilationis negotium considerandum sit, plane praetermitti statuit. Pariter argumenta, quibus LAIR ad opinionem suam confirmandam usus est, ita refellit.

Exempla cadaverum sectorum spiritum olentium nihil probare posse inquit, quia corpora tantum exanimata explorata essent, potus paulo ante mortem copiose perceptos massam mortuam immutatos permeare, partesque odore suo inficere posse. Pinguedinem et maciem, qua tales, parum quidem

*) LAIR l. c. p. 42. rel.

***) cf. INGENHOUSE Miscellanea physico-medica. Edidit JOANNES ANDREAS SCHEERER. Viennae 1795. pag. 5. seq.

combustioni infervire posse, quod pinguedo in cellulis a particulis aqueis nunquam sit libera, nec macies cum tanta siccitate coniuncta, ut facilem combustionem adiuvet.

§. 7.

KOPP ipse combustionis eiusmodi has esse causas asserit.

- 1) *Internae vis defectum vivi animali-organici, astheniam sensu vero esse causam, de qua natura externa internam animalem devinceret.* Illius prostrationem plane effici, si asthenia non singulum modo locum, sed totum corpus afficiat, vita animalis succumbat, legesque in natura mortua obtinentes, chemismum invalescere, quem in ipso comburendo evidenter apparere. Illa asthenia ex observationibus colligi, ex collectis animadversionibus probari dicit; omnes illas combustiones in annosis, plerumque senibus hominibus, fere foeminis vel macris, vel pinguibus intercidere. Hanc qualitatem KOPP, a BRUNONE, qui pinguedinem hypersthenia prognatam contendit, dissentiens plurimum astheniae indicem iudicat, quae lymphaticum systema imprimis occupasse videretur, quia immodicipotatores morbis in hoc quasi dominantibus maxime sunt obnoxii.
- 2) *Hanc animalem conditionem permittere posse, ut massa rerum inflammabilium per corpus diffundatur, coacervetur, et pro ratione partium plus minusve in eo, res vero inflammationi paratas tales esse oportere, ut omnes cellulas facile permeent, neque partibus aqueis quidquam natura igni opportuna minuatur, et in hunc censum venire quaevis gas genera.*
- 3) *Haec vero inflammabilia probabiliter simili ratione generari, qua lympham in laxis cellis in hydropo cumuletur, hoc modo forsitan hominum sponte combustorum obesitatem esse genitam, sive*

sive erant macerrimi, ea gas genera maiore fibrarum rigiditate in cavis thoracis atque abdominis valde compressa, observantium adspectui subtracta.

Coacervationem autem huiusmodi gas inflammabilium cum in mortuis, tum maxime etiam in vivis animalibus organicis formis fieri posse KOPP pluribus observationibus ostendit, v. c. RUISCHII, FOURCROY, MAUSSIER-MORLEN, STERNARD, WEIKARD, BARTHOLINI, BEAUMES *).

- 4) *Inflammationem huius corpus implentis gas non solum extrinsecus, corporibus ardentibus, ut lumine, prunis, sed plurimum scintillis electricis in eodem corpore suscitatis esse factam, quod praesertim supra commemorata tertia observatio luculenter ostenderit, cui opinioni aeris quoque plerumque puri, sicci et frigidi conditionem eiusdem tempestatis respondere, ideoque eundem electricitatis excitationi infervire, et velocitatem, qua incensio serpebat, aequalem esse, praeterea*

*) Cf. LAIR l. cit. p. 93.

HALLERI Elementa Physiol. L. XII. S. 11. §. 6. Sammlung physikal. Aufsätze etc. v. D. MAYER, WEIKARD'S vermischte Schriften, III. B. Dresden, 1781. THOM. BARTHOLINI De luce hominum et brutorum libri III. novis rationibus illustrati, Hafniae. 1669. p. 155. BEAUMES Essay du système chimique de la science de l'homme, in J. B. T. BEAUMES, Versuch eines chemischen Systems von den Bestandtheilen des menschlichen Körpers, aus dem Französischen übersetzt von C. J. B. KARSTEN. Mit einigen Anmerkungen von D. S. F. HERMSTAEDT Berlin 1802.

rea gas incensionem aeris atmosphaerici tactu fieri posse, si gas inflammabile phosphori particeps esset, hincque in illo tactu sponte accenderetur. KOPP iudicium suum de incensione, quae fiat electricitate, auctoritatibus HALLERI, GRUNERI et PROCHASKA firmare studet, qui tamen electricam scintillam genitam incendendo prorsus sufficere, attamen corpore substantiam incensionem opportunam semper requiri putant *). SCHWEDIAUER et plures itinerum descriptores tradunt phaenomenon combustionis spontaneae corporis humani in regionibus septentrionalibus crebrius deprehendi, et nimium spiritus frumenti usum conferre multum autumant. Illi combustionem occurrant, illos, teste SCHWEDIAUERO *), potibus mucosis, lacte, urina etiam recenti uti, quam aeger magna copia bibere solet.

Ex eo, quod ista gas supra memorata calefcunt, et fiunt electrica, KOPP colligit, ea, qua talia, generationem scintillae electricae in vivo corpore humano efficere posse. Ut vero similes generationes fieri evidentius demonstraret, ad crebras observationes provocat, homines externe frictos scintillas electricas edidisse, usus narratione HALLERI **) et EZECH. DE CASTRO **), qui saepius accidisse referunt, ut inter pectinandum, dum vestes induerentur, vel inter frictionem sponte institutam panno laneo in corporis superficie scintillae existerent electricae.

*) KOPP. L. cit. et *Medizin, Nationalzeit.* April. 1800.

**) HALLER I. cit.

***) V. GAYE. *Anfangsgründe der medizinischen Krankheitslehre: übersetzt mit Anmerkungen herausgegeben von D. C. G. Gruner.* S. 660.

cae. Cuncta illa exempla probant, vivum corpus humanum sub quadam conditione *) chemice vel electricae differentem substantiam in quibusdam sui partibus se exhibere posse cum quadam vi, quae alias in quibusdam animalibus modo et substantiis anorganicis apparere solet.

EZECH. DE CASTRO narrat, ex corpore mulieris valetudinariae, si panno corpus tactum esset, scintillas electricas elici potuisse, quod hieme sicca et frigida tempestate praesertim valuisset. Idem animadvertit, corporis humani idioelectricitatem eo gradu in annosis tantum, et fere foeminis conspici. Hae observationes cum illis ad combustionem spontaneam pertinentibus **) vere congruunt.

§. 8.

Jam ad propria transire liceat. Ut LAIR combustionum spontanearum causas pravissime intellexit, sic KOPP re vera ostendit, se non multo saniores de iis imbibisse opinionem ***) Ille humanum corpus atque omnino totum vivum animale, quem dicunt, organismum veluti spongiam balneatoriam paululum madefactam tractavit, hic illam interpretationem rudem esse cognoscit, neque ipse illi se eripere sustinet, sed eandem sententiam in eum modum componit, ut quibusdam dubitationibus tantum occurrat.

Pro eo, quod LAIR spiritum vini, ut vaporem, in corpore humano circuire, et plus minusve cogi et coacervari opinatur, KOPP,

*) Prochaska's *Lehrfätze der Physiologie des Menschen.* B. 2. S. 82.

**) HALLER *Element. physiol.* l. c.

***) THOM. BARTHOLIN. l. c. p. 71.

Korr, aethenia praesente, ea gas inflammabilia effici putat, alvi cavum ac thoracis etc. his impleri, et tandem, scintilla electrica incensa, gignere combustionem eam flebilem. Ut omittamus, modo minorem gas copiam in corpore, (vel si illud quam maxime comprimatur) inesse posse, hoc quidem eius fabrica non commode patitur, ista gas usquam, nisi in intestinis congeri, et praeterea constat, omnia gas inflammabilia vel vere flagrandum oxygenium oppositum, quod huic plus minusve simile est, requirere, — sine gas oxygenio praesente mera scintilla electrica eiusmodi combustionem efficere nequit, immo prius fieri posset, ut ista gas in substantias guttatim liquidas ope acidae scintillae electricae restituantur sine ulla flammae excitatione, et proinde etiam sine eo phaenomeno, quod vulgo combustio dici solet. Quae res si ita se haberet, de combustionem massae carnae minime cogitandum esset. Secundum ea, quae WINTERL*) in chemia super detexit, hoc quadam ratione sane fieri potest.

Huc quoque accedit, quod, flamma permanente tantum, et intimo tactu alias substantias inflammabiles accedente, nihilotenus ea gas tam brevi temporis spatio flamma omnem fere carnem, et ex parte ossa urendo destrudere dicuntur.

§. 9.

Animadversiones praestantissimae, quae ex omnibus observationibus sequuntur, fere huiusmodi sunt, ut nos doceant, omnes homines sponte combustos vel spiritu vini usos esse, vel
cor-

*) Cf. RASTNER'S *Materialien zur Erweiterung der Naturkunde*, Jena, 1805. S. 140. u. f. f.

corpori alio modo admoveisse, ut spiritus vini eo recipi posset, (ut in observat. II. infrieto camphorae spiritu) hunc usum aliquod tempus durare oportere, ut in corporibus combustionem spontaneam efficiat, hoc etiam maturius fieri, si homines aethenia laborarent, denique carnem in omnibus combustionibus spontaneis cum vi quadam comburi, quae alias in vegetabilibus substantiis, quae facile possunt comburi, animadvertitur.

§. 10.

Ex his efficitur, massam humani corporis ipsam, recepto spiritu vini, in substantiam mutari huic spiritui ratione mixtionis similem.

Ista mutatio hoc modo fit. Si spiritus, animaleam substantiam tangens, in ea sibi homogenum excitat, eam quidem cogit, ut ipsi similis prodeat, quod tandem perpetua receptione et tactu spiritus vini eo procedit, ut carnea substantia, licet diversissima videatur, denique prorsus fiat substantia, quae potentiori spiritus vini influxui succumbat, et in substantiam, quae facile igni absumi potest, spiritui vini ratione naturae igni obnoxiae aequalem transformetur. Quo minus potens organicum subiectum spiritum vini recipiens huic postulationi eius positivae repugnat, quo magis organicam et dominantem naturam sui ipsius deponit, eo magis vis spiritus vini accrescit, et quod efficitur victoria maxime organici de animalis organicis subinde magis magisque deficiente, est illa substantiae animalis mutatio in eam, qua erat sponte combustus ante combustionem, in massam externam modo animalismi formam praeferentem, cuius interna plane cum forma spiritus vini convenit. Si e diversa copia spiritus vini animaleam substantiam tangens minor est, neque perpetuo, sed rarius recipitur, si individuum recipiens valetudine secunda atque vi interna gaudet,

spiritus vini effectum plane contrarium in animale organifimum edit. Tantum abest, ut animale ad vegetativum, veluti supra, detrahatur, ut potius animale altius se attollat, se ipsum augeat, magis etiam, quam antea in statu normali, et tum affatim vis exferat, unde patescit valido influxu vim quiescentem et efficaciam maxime esse excitatam. Sicuti primo spiritus vini animale tangens dominantem se praestitit, ita hic oppositione sua contra substantiam animale dominationi succumbit. Hoc tantum prodest, ut animale postulatione sua excitet, ut omni vinitatur vehementi impetui spiritus vini resistendi, impulsum ad efficientiam quam maximam, hoc idem a spiritu vini iam poscit, quod alias a vegetabilibus substantiis minus potentibus, ut se suis quasi impensis extollat, eum cogit, substantiam fieri animale, et nunc spiritum vini sibi simillimum, in animale mutatum, in se recipit et assimilat. Dum vero spiritus vini hoc modo effectus se ipsum mutare, et suis quasi impensis se extollere cogitur, simul eo partem sui in inferiori forma ponere adigitur. Huic enim, qua tali, vis interna ad efferendum necessaria, deest ob locum inferiorem, quem, qua substantia vegetabilis, obtinet. Si igitur in maiorem gradum extollitur, id fieri vere potest, postquam divisionem sui ipsius, quoad quantitatem, ad id necessarium subiit, quo altera pars contra alteram attollitur, et alterius vis deprimatur necesse est. Ita fit, ut spiritus vini, sicuti nutrimenta ex altera parte ad naturam animale efferatur, altera ex parte inferius ponatur, quam, qua spiritus vini positus fit; et cum hic spiritus, ut summus gradus vegetabilis organici, appareat, animale attingit, tum eius assimilatio oritur, divisione facta, ea pars, quae ad priorem partem efferendam spiritualem suam (ut ita dicam) essentiam commodabat, ea privatione debilitatur, h. e. imperfectior fit, substantia terrenis similior et veluti aliena animalismo se ipsum tuente e corpore animali desertur.

§. 11.

§. 11.

Idem, quod spiritu vini in sanum validum, in statu normali versans vel aegrum animale corpus efficiente evenit, idem evenit acceptis nutrimentis et medicamentis, utraque simili modo efficiunt. Ratio, qua agunt, ex sententia supra allata, omnino emanat, res vero singulas hoc loco percensere me longius a tramite avocaret, hoc solum subtexere mihi liceat, anorgicas substantias animales formas contingentes, illas eo magis ad tuendum se ipsum modicis dosibus impellere, maioribus vero organici vim excedere, et interimere organicum.

§. 12.

Hanc interpretationem effectus spiritus vini in corpus humanum suppeditatam si in tres supra propositas observationes converterimus, probe intelligemus, in primo, et probabiliter etiam in tertio evento, crebrum introitum camphorae spiritus, vini spiritum ea copia corporibus invexisse, quae aliquem internae vis spiritus defectum compensare sufficeret. Sic in omnibus illis tribus eventis corporis substantia in substantiam spiritui vini similem subinde mutata est. Vltima memorata combustio, quam mas subiit, in eo differebat, quod tardissima fuit, quod partim fortiori vi oppositae animalismi virilis, qua talis, partim, ut verosimile est, usui potuum vehementiorum minus frequenti tribuendum est. Altera vice e contrario valetudo rheumatica spiritus vini corpus externe contingentis influxum adiuvit.

§. 13.

Incenfionem seu proprium eius momentum si spectamus, id et scintillis electricis, et extrinsecus substantiis iam ardentibus

et

— 2 —

et eo effici potuit, quod pulmones ipsi subinde in corruptionem abierunt, itaque gas hydrogenium ortum est, quod phosphoro infectum ipso aere atmosphaerico vel scintillis electricis incendebatur, ut igitur postea pulmones, qui etiam facile iam comburi poterant, ceteraeque partes sphacelo correptae et destructae sint. Hac explicatione id, cuius mentionem in fronte commentationis feci, quodammodo praemonstratum puto, id tantum egi, ut ad agnoscendam alioquem organici, eiusque actionum rationem aliquid conferrem. Si hac via ad metam meam aliquantum propinquaverim, fortunatus ero.

— ♦ —